

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2013-0000138919

Datum 8 oktober 2013

Betreft Regeling van werkzaamheden 1-10-2013 verzoek van het lid Siderius -
kloof tussen arm en rijk

Bij de regeling van werkzaamheden van 1 oktober jl. heeft de Kamer het kabinet verzocht om een reactie over de toegenomen inkomensongelijkheid sinds eind jaren 70. Dit naar aanleiding van een onderzoek van het Amsterdamse Instituut voor Arbeidsstudies (AIAS) over de ontwikkeling van inkomen, herverdeling en huishoudvorming in de jaren 1977 tot en met 2011. Uit het onderzoek valt af te leiden dat de inkomensongelijkheid is toegenomen in de afgelopen vijftig jaar.

In het onderzoek wordt de verhouding tussen de eerste en tiende inkomensdecil gebruikt als maatstaf voor inkomensongelijkheid. Op basis hiervan kan worden gesteld dat de inkomensongelijkheid met name in de jaren tachtig is toegenomen, maar ook daarna een – beperkte – stijging laat zien. Hieraan moeten echter niet te snel conclusies worden verbonden. Het eerste inkomensdecil betreft voor een belangrijk deel huishoudens met een kostwinnaar jonger dan 25 jaar (waaronder studenten) en daarnaast ook vaak ondernemers. Studenten zijn in veel gevallen deels financieel afhankelijk van hun ouders – iets dat in deze statistieken niet naar voren komt. Daarnaast gaat ondernemerschap gepaard met fluctuerend inkomen, waardoor het jaarincome incidenteel laag of zelfs negatief kan uitvallen. Het is ook goed om te beseffen dat de inkomensongelijkheid ook kan worden beïnvloed door trends als de toename van het aantal tweeverdieners en de afname van de gemiddelde gezinsgrootte.

Het is daarom belangrijk om ook naar andere indicatoren te kijken om een goed beeld te kunnen vormen van de ontwikkeling in de inkomensongelijkheid binnen Nederland, zoals de verhouding tussen de tweede en tiende inkomensdecil, de kans op armoede en de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt over de tijd. Uitkeringsgerechtigden – huishoudens met een minimumuitkering of een AOW zonder overige inkomsten – zijn in grote mate in het tweede en derde inkomensdecil te vinden. Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat het inkomen van huishoudens in het tweede en derde inkomensdecil in de jaren tachtig is achtergebleven bij huishoudens in het hoogste inkomensdecil, maar dat de ontwikkeling sinds 1990 evenwichtig is geweest.

Ook uit een vergelijking van de kans op armoede en de Gini-coëfficiënt over de tijd blijkt een genuanceerd beeld. De kans op armoede is sinds 1990 fors gedaald (zie bijlage 1, figuur 1), en de nog sterkere daling van de kans op langdurige armoede laat zien dat veel huishoudens zich uit de armoede ontworstelen. Daarnaast laat de ontwikkeling van de Gini-coëfficiënt sinds 2000 een vlak patroon zien (zie bijlage 1, figuur 2).

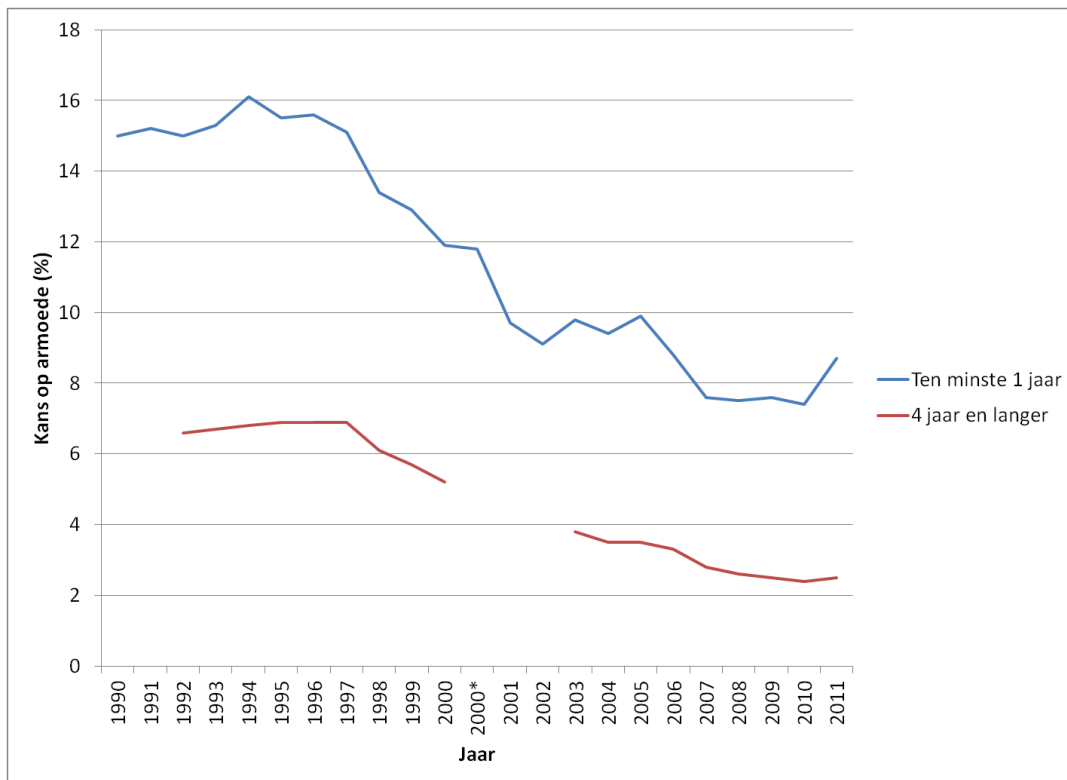
De meeste indicatoren geven aan dat de inkomensongelijkheid sinds 1990 min of meer constant is gebleven. De kans op armoede is zelfs fors gedaald. Dit laat zien dat de toename van de welvaart in de afgelopen twintig jaar zich heeft verspreid over alle inkomensgroepen. Dit is een positieve ontwikkeling. Tegelijkertijd is er onzekerheid bij mensen hoe hun inkomen zich de komende jaren zal ontwikkelen. De werkloosheid neemt het komende jaar toe en het kabinet zal moeten bezuinigen om de overheidsfinanciën te verbeteren. Een uitgebreide en activerende sociale zekerheid biedt echter een vangnet aan hen die het nodig hebben. Het kabinet zal de inkomensontwikkeling nauwgezet blijven volgen.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

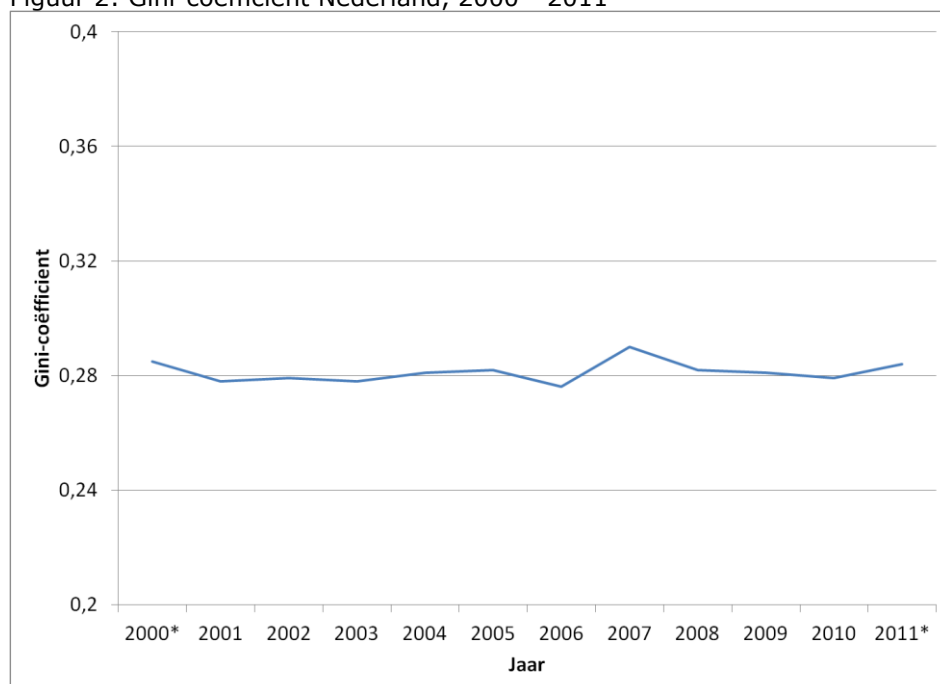
Bijlage I: ontwikkeling kans op armoede en Gini-coëfficiënt

Figuur 1: Kans op armoede in Nederland – Inkomen tot 100% lage-inkomensgrens, 1990 – 2011

Bron: CBS Statline

Figuur 2: Gini-coëfficiënt Nederland, 2000 - 2011

Bron: CBS Statline